

Historian opetus voidaan järjestää vuorokurssina.

Merkitys, arvot ja asenteet

T1 vahvistaa oppilaan kiinnostusta historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena.	7. lk Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena.	8.lk Oppilas kiinnostuu historiasta tiedonalana ja identiteettiä rakentavana oppiaineena.
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Kokemusten pohdinta osana itsearviointia	Kokemusten pohdinta osana itsearviointia
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	
Arvioinnin kohde	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena	

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

T 2 aktivoida oppilasta hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta	7. lk Oppilas harjoittelee hankkimaan historiallista tietoa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta	8. lk Oppilas syventää taitojaan historiallisen tiedon hankinnassa erilaisista ikätasolle sopivista lähteistä sekä arvioimaan niiden luotettavuutta
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika	Historiallisen tiedonhankinnan lähteitä Erilaisten lähteiden luotettavuus	Historiallisen tiedonhankinnan lähteitä Erilaisten lähteiden luotettavuus

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret		
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	
Arvioinnin kohde	Historiatiedon hankkiminen	
T3 auttaa oppilasta ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	7. lk Oppilas ymmärtää, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin	8. lk Oppilas ymmärtää entistä paremmin, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin.
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Pohditaan historiallisen tiedon tulkinnan eroja erilaisissa lähteissä	Pohditaan ja perustellaan historiallisen tiedon tulkinnan eroja erilaisissa lähteissä
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
Arvioinnin kohde	Oppilas osaa lukea ja tulkita erilaisia lähteitä.	

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

T4 vahvistaa oppilaan kykyä ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	7. lk Oppilas hahmottaa historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä	8. lk Oppilas ymmärtää historiallista aikaa ja siihen liittyviä käsitteitä syvällisemmin ja laajemmin
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan	Keskeiset sisällölliset käsitteet Eri ajanjaksoille ominaiset piirteet ja niiden suhde toisiinsa	Keskeiset sisällölliset käsitteet Eri ajanjaksoille ominaiset piirteet ja niiden suhde toisiinsa

S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Eurooppa ja Suomi 1700-luvun lopulla ja 1800-luvun alussa Suomen historiaa 1800-luvulla Teollistuminen Euroopassa Yhdysvaltojen itsenäistyminen Imperialismi 1800-luvulla Suomi ennen itsenäistymistä Ensimmäinen maailmansota	Suomen sisällissota Itsenäisen Suomen ensimmäiset vuosikymmenet Elämää demokratioissa ja diktatuureissa, 1920 ja -30-luvut Toinen maailmansota Kylmä sota Neuvostoliiton hajoaminen Menneestä tulevaan - Aasian, Afrikan ja latinalaisen Amerikan lähihistoriaa
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	
Arvioinnin kohde	Kronologian ymmärtäminen	

T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	7. lk Oppilas ymmärtää ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa	8. lk Oppilas ymmärtää ihmisen toimintaan ja päätöksentekoon vaikuttaneita tekijöitä erilaisissa historiallisissa tilanteissa syvällisemmin ja laajemmin
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Kontekstin vaikutus ihmisten toiminnan tarkoitukseen eri ajanjaksoina	Kontekstin vaikutus ihmisten toiminnan tarkoitukseen eri ajanjaksoina
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	
Arvioinnin kohde	Historiallinen empatia	

T6 auttaa oppilasta arvioimaan erilaisia syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille	7. lk Oppilas harjoittelee arvioimaan syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille.	8. lk Oppilas arvioi syitä historiallisille tapahtumille ja ilmiöille.
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Syy-seuraussuhteet historian tapahtumissa	Syy-seuraussuhteet historian tapahtumissa
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
Arvioinnin kohde	Syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen historiassa	

T7 ohjata oppilasta analysoidaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta	7. lk Oppilas harjoittelee analysoidaan historiallista muutosta ja jatkuvuutta.	8. lk Oppilas analysoi historiallista muutosta ja jatkuvuutta.
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Toiminta elämän eri alueilla eri ajanjaksoina suhteessa nykyisyyteen	Toiminta elämän eri alueilla eri ajanjaksoina suhteessa nykyisyyteen
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
Arvioinnin kohde	Historian tulkitseminen	

Historiallisen tiedon käyttäminen

T 8 kannustaa oppilasta tulkintojen tekemiseen	7. lk Oppilas harjoittelee tulkintojen tekemistä	8. lk Oppilas tekee tulkintoja syvällisemmin ja itsenäisemmin
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Omien kokemusten pohdinta osana itsearviointia	Omien kokemusten pohdinta osana itsearviointia
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito	
Arvioinnin kohde	Ei käytetä arvosanan muodostamisen perusteena.	

T 9 ohjata oppilasta selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusta	7. lk Oppilas harjoittelee selittämään ihmisen toiminnan tarkoitusta	8. lk Oppilas selittää ihmisen toiminnan tarkoitusta syvällisemmin
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Ihmisten toiminnan motiivin analysointi historian tapahtumissa tai ilmiöissä	Ihmisten toiminnan motiivin analysointi historian tapahtumissa tai ilmiöissä
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen	
Arvioinnin kohde	Ihmisen toiminnan selittäminen	

<p>T 10 ohjata oppilasta selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa ja arvioidaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta</p>	<p>7. lk Oppilas harjoittelee selittämään, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa sekä harjoittelee arvioimaan kriittisesti tulkintojen luotettavuutta</p>	<p>8. lk Oppilas selittää, miksi historiallista tietoa voidaan tulkita ja käyttää eri tavoin eri tilanteissa sekä arvioi kriittisesti tulkintojen luotettavuutta</p>
<p>S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret</p>	<p>Historiatiedon käyttö eri tarkoituksissa</p>	<p>Historiatiedon käyttö eri tarkoituksissa</p>
<p>Laaja-alainen osaaminen</p>	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>	
<p>Arvioinnin kohde</p>	<p>Historiallisten tulkintojen selittäminen ja arvioiminen</p>	

<p>T 11 harjaannuttaa oppilasta käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta</p>	<p>7. lk Oppilas harjaantuu käyttämään erilaisia ikätasolleen sopivia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta.</p>	<p>8.lk Oppilas käyttää erilaisia ikätasolleen sopivia lähteitä, vertailee niitä ja muodostaa oman perustellun tulkintansa niiden pohjalta.</p>
<p>S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret</p>	<p>Historian tapahtumisen ja ilmiöiden tulkinta</p>	<p>Historian tapahtumisen ja ilmiöiden tulkinta</p>

Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Arvioinnin kohde	Historiatiedon tuottaminen

T12 ohjata oppilasta arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	7. lk Oppilas harjoittelee arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla	8. lk Oppilas arvioi tulevaisuuden vaihtoehtoja historiatietämyksensä avulla syvällisemmin ja itsenäisemmin
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys S2 Ihmiset muuttavat maailmaa S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan S4 Suurten sotien aika S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen S6 Nykyisen maailmapolitiikan juuret	Historiatiedon käyttö nykyisyyden selittämisessä ja tulevaisuuden valinnoissa	Historiatiedon käyttö nykyisyyden selittämisessä ja tulevaisuuden valinnoissa
Laaja-alainen osaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	
Arvioinnin kohde	Historiatietoisuus	